

การบริหารจัดการความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

การจัดทำการบริหารความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ตามโครงการ/กิจกรรม จากปัจจัยด้านนโยบายสำคัญของกระทรวงฯ ที่กรมฯ เกี่ยวข้องและสนับสนุนการดำเนินงาน เพื่อวิเคราะห์ ตรวจสอบ ประเมินความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น สำหรับการวางแผน ป้องกัน และควบคุมการดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจเพื่อลดสภาพปัญหาหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่อาจสร้างความเสียหายให้กับองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย

- การลดต้นทุนและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสินค้าเกษตร
- การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)
- ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
- เกษตรอินทรีย์
- ศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพบ ศูนย์)
- ธนาคารสินค้าเกษตร

สรุปผลการประเมินความเสี่ยงและผลการบริหารความเสี่ยงของโครงการที่กรมฯ ได้ดำเนินการสนับสนุนงานตามนโยบายสำคัญของกระทรวงฯ ดังนี้

๑. ผลการประเมินความเสี่ยง

นโยบายสำคัญของกระทรวงฯ	ความเสี่ยง			
	กลยุทธ์	ดำเนินงาน	การเงิน	กฎหมาย/ระเบียบ
๑. การลดต้นทุนและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสินค้าเกษตร	สูง	สูง	ต่ำ	ต่ำ
๒. การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)	ปานกลาง	สูง	สูง	ต่ำ
๓. ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	สูง	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
๔. เกษตรอินทรีย์	สูง	สูง	ปานกลาง	สูง
๕. ศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพบ ศูนย์)	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
๖. ธนาคารสินค้าเกษตร	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง

๒. ผลการบริหารจัดการความเสี่ยง

จากการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง ได้นำข้อมูลที่มีระดับประเมินความเสี่ยงสูงในแต่ละด้าน มาจัดทำการบริหารความเสี่ยง ดังนี้

๒.๑. การลดต้นทุนและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสินค้าเกษตร

๒.๑.๑ ด้านกลยุทธ์

ข้อมูลที่มีระดับประเมินความเสี่ยงสูง เนื่องจากเกษตรกรได้รับผลวิเคราะห์ดินแล้วไม่นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงดินอย่างจริงจัง ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมายการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต

การบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้นโดยแสดงผลการวิเคราะห์ดินให้อยู่ในรูปแบบที่เกษตรกรอ่านและเข้าใจได้ง่าย สามารถนำข้อมูลทีวิเคราะห์ไปปฏิบัติ และสร้างแนวทางในการเผยแพร่ความสำคัญในการนำผลวิเคราะห์ดิน ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และบรรลุเป้าหมายการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต

๒.๑.๒ ด้านการดำเนินงาน

ข้อมูลที่มีระดับประเมินความเสี่ยงสูง เนื่องจากหนังสือนำเสนอตัวอย่างรายละเอียดไม่ครบถ้วน ตัวอย่างดินที่นำมาวิเคราะห์ไม่พร้อมในการวิเคราะห์ ส่งผลให้การวิเคราะห์ดินล่าช้า เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ ขาดทักษะความชำนาญในการวิเคราะห์ข้อมูล มีการถ่ายทอดข้อมูลไม่ตรงตามความต้องการและไม่เป็นปัจจุบัน เครื่องมือในการวิเคราะห์ใช้งานตลอดเวลา ทำให้เกิดการชำรุดได้ง่าย และขาดการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้นดังนี้

- ชี้แจงขั้นตอนการนำเสนอตัวอย่างดินให้ผู้ส่งตัวอย่างดินเข้าใจ แนะนำให้ผู้ส่งตัวอย่างดินดำเนินการตรวจสอบข้อมูลในใบบันทึกการส่งรายละเอียดตัวอย่างดิน สภาพของดินที่จะนำมาวิเคราะห์ โดยระบุชื่อ ที่อยู่ ให้ชัดเจนพร้อมให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบรายละเอียดการนำเสนอตัวอย่างดินให้ครบถ้วน

- วางแผนการทำงานของบุคลากร กำหนดเวลาแล้วเสร็จแต่ละชิ้นงาน เพื่อจัดส่งผลวิเคราะห์ดินให้ทันตามความต้องการของเกษตรกร และกำหนดแผนการติดตามและประเมินผลให้ชัดเจน

- จัดทำคู่มือการวิเคราะห์ดินที่เป็นมาตรฐาน และคู่มือสำหรับประชาชนในการวิเคราะห์ดิน

- จัดอบรมหลักสูตรการปฏิบัติงานในแต่ละด้าน ของหน่วยงานกรมพัฒนาที่ดิน และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน

- ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบผลการวิเคราะห์ดินเพิ่มเติม พร้อมทั้งให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ดิน ในการแปลผลข้อมูลให้ครอบคลุมทุกชนิดพืชและกลุ่มชุดดิน และประสานกับเจ้าหน้าที่ทั้งในส่วนกลาง ในพื้นที่ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันตรวจสอบข้อมูลในการนำไปถ่ายทอดและวิเคราะห์ข้อมูลให้ถูกต้องชัดเจนและเป็นปัจจุบัน

- ดูแล รักษา ห้องปฏิบัติการให้มีความพร้อม และตรวจเช็คเครื่องมือเบื้องต้นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความพร้อมต่อการวิเคราะห์ตัวอย่างดินที่มีปริมาณมาก

- พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร

- จัดอบรมให้ความรู้ โดยการสาธิตและส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์แก่เกษตรกร เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการให้เกษตรกรในพื้นที่ และให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

- พัฒนาหมอดินอาสาเพื่อให้สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ได้

๒.๒. การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)

๒.๒.๑ ด้านการดำเนินงาน

ข้อมูลที่มีระดับประเมินความเสี่ยงสูง เนื่องจากเครื่องมือไม่เพียงพอและซอฟต์แวร์ไม่มีประสิทธิภาพ มีศักยภาพต่ำไม่รองรับข้อมูลที่จำเป็น ระยะเวลาในการจัดทำแผนที่จำกัด และจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ โดยมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้นดังนี้

- จัดทำแผนที่ระดับรายละเอียดในรูปแบบไฟล์ข้อมูล (PDF) และแผนที่ (Hard copy) สำหรับเผยแพร่ให้กับเกษตรกรและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ เนื่องจากเครื่องมือและซอฟต์แวร์ไม่รองรับข้อมูลที่จำเป็นที่ต้องใช้ในการวิเคราะห์เพื่อจัดทำแผนที่

- วางแผนการทำงานให้ชัดเจน กำหนดปฏิทินการทำงานและเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรเพิ่มเติม เนื่องจากจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานไม่เพียงพอประกอบกับมีงานนโยบายหรืองานมอบหมายอื่นๆ ที่มีความจำเป็นและเร่งด่วน

๒.๒.๒ ด้านการเงิน

ข้อมูลที่มีระดับประเมินความเสี่ยงสูง เนื่องจากงบประมาณในการจัดทำแผนที่ไม่เพียงพอ มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้นโดยจัดทำแผนการเสนอขอของงบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดพิมพ์แผนที่เพิ่มเติม

๒.๓. ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

๒.๓.๑ ด้านกลยุทธ์

ข้อมูลที่มีระดับประเมินความเสี่ยงสูง เนื่องจากจำนวนตัวอย่างดินมีปริมาณมาก ทำให้ใช้ระยะเวลาในการวิเคราะห์ เครื่องมือที่ใช้งานอาจเกิดการชำรุด เสียหายได้เร็วขึ้น ข้อมูล โปรแกรมการแปลผลไม่ครอบคลุมทุกชนิดพืช กลุ่มชุดดิน และเจ้าหน้าที่มีขาดประสบการณ์ด้านการแปลผลวิเคราะห์ โดยมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้นดังนี้

- หน่วยงานมีการวางแผนการทำงานและกำหนดเวลาที่ชัดเจนให้กับบุคลากรในการวิเคราะห์ดิน และแจ้งผลการวิเคราะห์ทันทีเมื่อการวิเคราะห์เสร็จสมบูรณ์

- ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบผลการวิเคราะห์ดินเพิ่มเติม พร้อมทั้งให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ดิน ในการแปลผลข้อมูลให้ครอบคลุมทุกชนิดพืชและกลุ่มชุดดิน

- จัดการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

๒.๓.๒ ด้านการดำเนินงาน

ข้อมูลที่มีระดับประเมินความเสี่ยงสูง เนื่องจากคณะกรรมการขาดความรู้ ขาดทักษะที่จำเป็นในการบริหารงาน สมาชิกบางรายไม่เข้าร่วมรับฟังชี้แจงโครงการฯ และขาดการมีส่วนร่วม บุคลากรที่ปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอในการวิเคราะห์ดิน นำส่งจำนวนตัวอย่างดินไม่ครบตามหนังสือคำสั่ง บางรายร้องเรียนผลการวิเคราะห์ดินได้รับล่าช้า บางรายไม่ได้รับผลวิเคราะห์ และห้องปฏิบัติงานขาดงบประมาณในการพัฒนา ดูแล รักษา โดยมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้นดังนี้

- สร้างความเข้าใจและชี้แจงรายละเอียดโครงการให้สมาชิกทราบและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโครงการ

- มีการวางแผนการทำงานของบุคลากรให้ชัดเจนและมีการกำหนดปฏิทินการทำงาน เพื่อให้ทันต่อการส่งผลวิเคราะห์ดิน

- ดำเนินการทบทวนและแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินโครงการใหม่

- จัดอบรมให้ความรู้และทักษะในการบริหารงานแก่คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม

- รายงานผลการวิเคราะห์ให้ผู้อ่านและเข้าใจง่าย และกำหนดช่วงระยะเวลาการส่งผลวิเคราะห์ให้ทันกับช่วงเวลาที่เกษตรกรต้องนำข้อมูลไปใช้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต

- ตรวจสอบจำนวนตัวอย่างดินให้ถูกต้องตามหนังสือคำสั่ง
- เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการดูแล รักษา ห้องปฏิบัติการให้มีความพร้อม และตรวจเช็คเครื่องมือเบื้องต้นอย่างสม่ำเสมอ
- ชี้แจงให้ผู้รับการวิเคราะห์ดินปฏิบัติตามคู่มือสำหรับประชาชนการวิเคราะห์ดินสำหรับเกษตรกร

๒.๔. เกษตรอินทรีย์

๒.๔.๑ ด้านกลยุทธ์

ข้อมูลที่มีระดับประเมินความเสี่ยงสูง เนื่องจากเจ้าหน้าที่คัดเลือกกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ตรงตามคุณสมบัติ ไม่มีความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการฯ กลุ่มเกษตรกรบางกลุ่มขาดความเข้มแข็ง ยังไม่มีโครงสร้างกลุ่มที่ชัดเจน และขาดการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานของกลุ่มฯ

การบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้นโดยมีการจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานถึงแนวทางปฏิบัติในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ชักซ้อมความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ในการคัดเลือกเกษตรกรให้ตรงตามคุณสมบัติที่ต้องการ และสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรเห็นความสำคัญเข้าร่วมโครงการฯ

๒.๔.๒ ด้านการดำเนินงาน

ข้อมูลที่มีระดับประเมินความเสี่ยงสูง เนื่องจากเจ้าหน้าที่อธิบายการดำเนินงานโครงการยังไม่ชัดเจน ทำให้เกษตรกรขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เกษตรกรขาดการอบรมในหลักสูตรที่จำเป็น ทำให้ขาดโอกาสในการรับองค์ความรู้จากวิทยากรโดยตรง ส่งผลให้เกษตรกรไม่เข้าใจหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานข้อกำหนดและหลักการเกษตรอินทรีย์ โดยมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้นดังนี้

- จัดทำคู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง
- จัดทำเป็นปฏิทินแผนการฝึกอบรมแจ้งให้เกษตรกรทราบล่วงหน้าตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ เพื่อให้เกษตรกรวางแผนการเข้าร่วมอบรม และสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการอบรม
- ชี้แจงทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานถึงแนวทางปฏิบัติในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน คู่มือการปฏิบัติงาน ในการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้ใช้ในระบบเกษตรอินทรีย์ได้

๒.๔.๓ ด้านกฎหมาย/ระเบียบ

ข้อมูลที่มีระดับประเมินความเสี่ยงสูง เนื่องจากขาดการบังคับใช้กฎหมายระเบียบอย่างจริงจัง มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้นโดยมีการบังคับใช้ข้อกำหนด กฎหมาย และระเบียบอย่างจริงจัง

๒.๕. ศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (๘๘๒ ศูนย์)

๒.๕.๑ ด้านการดำเนินงาน

ข้อมูลที่มีระดับประเมินความเสี่ยงสูง เนื่องจากเจ้าของศูนย์ยังไม่สามารถรับและถ่ายทอดข้อมูลในองค์ความรู้ที่ได้รับได้ทั้งหมดและไม่ได้นำข้อมูลที่ได้รับไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้นโดยจัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในการอ่านแผนที่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดและใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๖. ธนาкарสินค้าเกษตร

๒.๖.๑ ด้านการดำเนินงาน

ข้อมูลที่มีระดับประเมินความเสี่ยงสูง เนื่องจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ และชุมชนไม่มีความพร้อมที่จะดำเนินการในโครงการฯ โดยมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้น ดังนี้

- การวางแผนการทำงานให้ชัดเจน และกำหนดปฏิทินการทำงาน
- คัดเลือกพื้นที่และชุมชนที่มีความพร้อมในการเข้าร่วมก่อนดำเนินการเป็นอันดับแรก เพื่อลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชุมชนได้